

KONFLIKTS – VISU CITU NESASKAŅU PAMATS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Joz. 5:13–15; Jes. 37:16; Atkl. 12:7–9; 5. Moz. 32:17; 2. Moz. 14:13, 14; Joz. 6:15–20.

ATMIŅAS PANTS:

“Un nebija nevienas citas dienas tādas kā šī, salīdzinot ar iepriekšējām un arī ar nākamajām, kurā Tas Kungs tā būtu paklausījis cilvēka balss lūgumu, jo Tas Kungs karoja Israēla labā” (Joz. 10:14).

Lasot Jozuas grāmatas lappuses, mēs saskaramies ar agresīvām militārām kampaņām, kas tika veiktas pēc Dieva pavēles, Dieva vārdā un ar Dieva palīdzību. Doma, ka Dievs bija Kānaānas ieņemšanas karavadonis, caurstrāvo visu Jozuas grāmatu, un tā ir izteikta autora apgalvojumos (Joz. 10:10, 11), paša Dieva formulējumā (Joz. 6:2, Joz. 8:1), Jozuas uzrunās (Joz. 4:23, 24; 8:7), Rahābas (Joz. 2:10), izlūku (Joz. 2:24) un tautas (Joz. 24:18) teiktajā. Dievs apgalvo, ka ir šo vardarbīgo konfliktu aizsācējs.

Šī realitāte rada neizbēgamus jautājumus. Kā mēs varam saprast to, ka Dieva izredzētā tauta istenoja šādu praksi Vecās Derības laikos? Kā ir iespējams saskaņot “karojoša” Dieva tēlu ar Viņa mīlestības pilno raksturu (piemēram, 2. Moz. 34:6, Ps. 86:15; 103:8; 108:4), nemazinot Vecās Derības ticamību, autoritāti un vēsturiskumu?

Šonedēļ un nākamnedēļ mēs izpētīsim sarežģīto jautājumu par dievišķi noteiktiem kariem Jozuas grāmatā un citur.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 25. oktobrī.

Kunga armijas pavēlnieks

Izlasi Joz. 5:13–15. Ko šis teksts saka par Kānaānas ieņemšanas vēsturi? _____

Israēls tikko bija šķērsojis Jordānu un iegājis ienaidnieka zemē. Tā priekšā stāvēja Jērikas cietoksnis, tā vārti cieši aizvērti (Joz. 6:1). Šajā posmā tauta nezināja neko par kara stratēģijām. Vēl satraucošāk bija tas, ka Israēlam bija tikai lingas, šķēpi un bultas, bet jāuzbrūk būtu tik labi nocietinātai pilsētai, kas izturētu ilgu aplenkumu.

Jozuas jautājumi attiecībā uz dīvainā viesu identitāti saņem diezgan neskaidru atbildi: “Nē.” Viesa atbilde atklāj, ka Viņš nevēlas runāt Jozuas definētajās kategorijās. Citiem vārdiem, galvenais jautājums nav par to, vai Viņš ir Jozuas pusē; drīzāk – vai Jozua ir Viņa pusē?

Salīdzini Joz. 5:14, 15 ar 2. Ķēn. 6:8–17, Neh. 9:6 un Jes. 37:16. Ko varam uzzināt par Kunga armijas komandiera identitāti? _____

Lai gan izteiciens “Kunga karaspēka virspavēlnieks” ebreju Bībelē ir unikāls, terminu “pavēlnieks” un “karaspēks” kombinācija vienmēr attiecas uz militāro vadītāju. Vārds “karaspēks” Rakstos var attiekties uz militāro karaspēku, eņģeļiem vai debesu ķermeņiem.

Pirms nākšanas miesā Kristus Jozuam parādās ne tikai kā sabiedrotais vai pat kā patiesais Israēla armijas vadonis, bet gan kā neredzamās, tomēr reālās eņģeļu armijas pavēlnieks, kas iesaistīts daudz lielākā karā nekā Jozuas karš ar kānaāniešiem. Jozuas atbilde skaidri norāda uz viņa izpratni par Pavēlnieka identitāti. Viņš ir līdzvērtīgs Dievam, un Jozua no metas Viņa priekšā ceļos, apliecinot dziļu cieņu un pielūgsmi (Joz. 5:14; 1. Moz. 17:3; 2. Sam. 9:6; 2. L. 20:18). Jozua ir gatavs saņemt kaujas stratēģiju militārai kampaņai, kas ir neatņemama daļa no daudz lielāka konflikta, kurā iesaistīts pats Pulku Kungs.

Kādu mierinājumu mēs varam un mums vajadzētu gūt, zinot, ka “Kunga karaspēka virspavēlnieks” darbojas, lai aizstāvētu Savu tautu? _____

Karš Debesīs

Jozua saprata, ka šī kauja bija daļa no lielāka konflikta. Ko mēs zinām par konfliktu, kurā ir iesaistīts pats Dievs? Izlasi Atkl. 12:7–9, Jes. 14:12–14, Ec. 28:11–19 un Dan. 10:12–14.

Dievs bija piepildījis Visumu ar atbildīgām radībām, kurām Viņš deva brīvu gribu, kas ir priekšnoteikums spējai mīlēt. Tās var izvēlēties rīkoties saskaņā ar Dieva gribu vai pret to. Visvarenākais no eņģeļiem, Lucifers, sacēlās pret Dievu un parāva sev līdzīgi daudz eņģeļu.

Jesaja un Ecēhiēls atsaucas uz šo konfliktu, lai gan daži pētnieki cenšas ierobežot Jesajas 14. un Ecēhiēla 28. nodaļas nozīmi, attiecinot to uz Babilonas ķēniņu un valdnieku Tīrā. Tomēr šajos Bībeles tekstos ir skaidras norādes uz transcendentālu realitāti. Bābeles ķēniņš tiek attēlots kā Debesīs pie Dieva troņa (Jes. 14:12, 13), un par Tīras ķēniņu ir teikts, ka viņš dzīvoja Ēdenē kā aizsargājošs ķerubs Dieva svētajā kalnā (Ec. 28:12–15). Nekas no tā neattiecas uz Bābeles un Tīras ķēniņiem.

Arī par zemes ķēniņiem nevar teikt, ka viņi bija nevainojami un ka tie bija “pilnības zīmoga gredzens”. Līdz ar to šie tēli norāda tālāk par burtiskajām Bābeles un Tīras valstībām.

Jesaja piedāvā “līdzību” (ebr. mašal), kas satur nozīmi ārpus tiešā vēsturiskā konteksta. Šajā gadījumā Bābeles ķēniņš kļūst par sacelšanās, pašpietiekamības un lepnuma paraugu. Līdzīgi Ecēhiēls nošķir Tīras princi (Ec. 28:2) un Tīras ķēniņu (Ec. 28:11, 12), kur princis, darbojoties zemes valstībā, kļūst par ķēniņa simbolu, kurš darbojas Debesu valstībā.

Saskaņā ar Dan. 10:12–14, šīs dumpīgās Debesu būtnes kavē Dieva nodomu piepildīšanos uz zemes. Tieši šīs saiknes starp debesīm un zemi gaismā mums ir jāsaprot dievišķi vadītie Israēla kari. Mums tie ir jāatzīst kā lielā konflikta starp Dievu un sātanu, labo un ļauno, zemes izpausmes – ar galīgo mērķi atjaunot Dieva taisnīgumu un mīlestību kritušajā pasaulē.

Kā pasaulē ap mums un mūsu pašu dzīvē mēs redzam šīs kosmiskās cīņas starp labo un ļauno realitāti?

Kungs ir karavīrs

Izlasī 2. Moz. 2:23–25; 12:12, 13 un 15:3–11. Ko nozīmē tas, ka Dievs ir karotājs? _____

Ilgās uzturēšanās laikā Ēģiptē israēlieši bija piemirsuši savu senču patieso Dievu. Kā liecina daudzas viņu ceļojumu epizodes tuksnesī, viņu zināšanas par Ābrahāma, Īzāka un Jēkaba Dievu bija izbalējušas, un viņi savās reliģiskajās praksēs bija iepludinājuši pagānu elementus (salīdzini ar 2. Moz. 32:1–4). Ēģiptes verdzības laikā viņi sauca uz Kungu (2. Moz. 2:23–25), un īstajā laikā Kungs iejaucās viņu labā.

Tomēr konflikts, kas aprakstīts 2. Mozus grāmatas pirmajās 12 nodaļās, bija kas vairāk nekā vienkārša cīņa par varu starp Mozu un faraonu. Saskaņā ar seno Tuvo Austrumu kara ideoloģiju konflikti starp tautām galu galā tika uzskatīti par konfliktiem starp attiecīgo tautu dieviem. 2. Moz. 12:12 paziņo, ka Kungs sodīja ne tikai faraonu, bet arī Ēģiptes dievus, šos varenos dēmonus (3. Moz. 17:7; 5. Moz. 32:17), kas stāvēja aiz Ēģiptes apspiedošās varas un netaisnīgās sociālās sistēmas.

Galū galā Dievs karo ar grēku un nepieļaus šo konfliktu mūžīgi (Ps. 24:8; Atkl. 19:11; 20:1–4, 14). Visi kritušie eņģeļi, kā arī cilvēki, kas neatgriezeniski sasaistījušies ar grēku, tiks iznīcināti. Ņemot to vērā, šīs cīņas pret zemes iedzīvotājiem ir jāuztver kā šī konflikta agrāks posms, kas sasniegs kulmināciju pie krusta un noslēgumu pēdējā tiesā, kad tiks attaisnots Dieva taisnīgums un mīlošais raksturs.

Kānaāniešu pilnīgas iznīcināšanas koncepcija ir jāsaprot, balstoties uz Bībeles pasaules uzskatu, kurā Dievs ir iesaistīts kosmiskā konfliktā ar ļaunuma pārstāvjiem Visumā. Uz spēles likta arī Dieva reputācija un Viņa raksturs (Rom. 3:4, Atkl. 15:3).

Tā kā grēks ir ienācis katra cilvēka dzīvē, nevienam nevar palikt neitrālā pozīcijā. Cilvēkam ir jānostājas vai nu Dieva pusē, vai ļaunuma pusē. Tādēļ, paturot prātā šo fonu, kānaāniešu iznīcināšana jāuztver kā pēdējās tiesas priekšvēsture.

Lielās cīņas realitāte pieļauj tikai vienu no divām pusēm. Kā jūs varat zināt, kurā pusē jūs patiešām atrodaties? _____

Kungs cīnīsies tavā labā

Kāds saskaņā ar 2. Moz. 14:13, 14, 25 bija Dieva sākotnējais un ideālais plāns attiecībā uz israēliešu iesaistīšanos karadarbībā? _____

Tajā krīzes brīdī, kad israēliešu tauta bija nonākusi fiziskā strupceļā, “Mozus sacīja tautai: ‘Nebistaities, pastāviet un vērojiet, kā Tas Kungs jūs šodien izglābs: ēģiptiešus, kurus jūs šodien redzat, jūs nemūžam vairs neredzēsīt. Tas Kungs karos par jums, bet jūs paliksīt mierā” (2. Moz. 14:13, 14). Saskaņā ar Bībeles ziņojumu pat ēģiptieši izprata šo realitāti: “Labāk bēgsim no israēliešiem, jo Tas Kungs karo par viņiem pret Ēģipti” (2. Moz. 14:25).

Dieva brīnumainā iejaukšanās bezpalīdzīgo israēliešu labā, kuri nebija apmācīti militārā jomā, kļuva par paraugu. 2. Mozus grāmata veidoja modeli, paradigmu, kā Dievs iestājas Israēla labā. Šeit Jahve ne tikai pats izcīna kauju, bet no Israēla arī tiek prasīts necinīties (2. Moz. 14:14). Dievs ir karotājs; iniciatīva pieder Viņam. Viņš nosaka stratēģiju, definē līdzekļus un vada kampaņu. Ja Jahve necinās par Israēlu, tam nebūs cerību gūt panākumus.

Elena Vaita to interpretē kā izpausmi tam, ka Dievs “nebija paredzējis, lai viņi iegūtu apsolīto zemi ar karošanu, bet gan ar pakļaušanos un bezierunu paklausību Viņa pavēlēm”. (Elena G. Vaita “The Signs of the Times”, 1880. gada 2. sept.) Tāpat kā viņu atbrīvošanas no Ēģiptes laikā, Dievs izcīnīs kaujas viņu vietā. Viss, kas viņiem bija jādara, – mierīgi jāstāv un jāvēro Viņa varenā iejaukšanās.

Vēsture liecina, ka ikreiz, kad Israēlam bija pietiekama palāvība uz Dievu, viņiem nemaz nebija jācīnās (sk. 2. Kēn. 19. nod., 2. L. 32. nod., Jes. 37. nod.).

Saskaņā ar Dieva ideālo plānu Israēlam nebūtu nekad jācīnās par sevi. Tieši viņu neticības, kas parādījās pēc izešanas no Ēģiptes, sekas bija tas, ka Dievs atļāva viņiem piedalīties karā pret kānaāniešiem. Kā viņiem izešanas laikā nevajadzēja pacelt nevienu zobenu pret ēģiptiešiem, tāpat viņiem nekad nebūtu pašiem jācīnās, ieņemot Kānaānu (5. Moz. 7:17–19).

“Ja Israēla bērni nebūtu kurnējuši pret To Kungu, Viņš nebūtu pieļāvis, ka viņu ienaidnieki karo ar viņiem.” (Elena Vaita “The Story of Redemption”, 134. lpp.)
Kā kurnēšana varētu ietekmēt mūsu dzīvi tagadējos laikos? _____

Otra labākā izvēle

Izlasi 2. Moz. 17:7–13 un Joz. 6:15–20. Kādas līdzības jūs saskatāt starp šiem diviem kara stāstiem? Kā tie atšķiras? _____

Pirmā reize, kad Israēls karoja pēc izešanas no Ēģiptes, ir aprakstīta 2. Moz. 17. nod., kur Israēla iedzīvotāji aizstāvējās pret amalekiešiem. Israēla iedzīvotāji bija liecinieki Dieva visvarenajam spēkam gan Ēģiptes mocību laikā, gan israēliešu vadīšanā uz brīvību. Mēs esam redzējuši, ka Dieva sākotnējais plāns Israēlam neietvēra cīņu pret citiem cilvēkiem (2. Moz. 23:28; 33:2). Taču neilgi pēc atbrīvošanas no Ēģiptes Israēls ceļā sāka kurnēt (2. Moz. 17:3), pat apšaubot Dieva klātbūtni viņu vidū. Tieši šajā brīdī Amaleks nāca cīnīties pret Israēlu. Tas nebija nejauši. Dievs pieļāva amalekiešu uzbrukumu, lai viņi atkal iemācītos Dievam uzticēties.

Neatkāpjoties no Saviem principiem, Dievs nolaižas līdz līmenim, kurā atrodas Viņa tauta, nepārtraukti aicinot viņus atgriezties pie ideālā plāna – pilnīgas un neierobežotas palaušanās uz dievišķo vadību. Patiesībā kara likums (5. Moz. 20) tika dots tikai pēc 40 gadu ilgas tuksneša pieredzes, ko arī izraisīja Israēla neticība. Jauni apstākļi prasīja jaunu stratēģiju, un tikai tad Dievs pieprasīja Israēlam pilnībā iznīcināt kānaāniešus (5. Moz. 20:16–18).

Papildus tam, ka karš Israēlam kļuva par nepieciešamību, tas izrādījās arī pārbauījums viņu uzticībai Jahvem. Dievs nepadevās attiecībā uz viņiem, bet ļāva viņiem liecināt par Viņa spēku, piedzīvojot pilnīgu atkarību no Viņa.

Israēliešu līdzdalība iekarošanā ir redzama no Jozuas secinājuma grāmatas beigās. Šeit ir teikts, ka kānaānieši cīnījās pret israēliešiem (Joz. 24:11). Lai gan Jērikas mūru sabrukšana bija dievišķa brinuma rezultāts, Israēla tautai bija aktīvi jāiesaistās kaujā un jāsaskaras ar pilsētas iedzīvotāju spītīgo pretestību.

Israēla dalība bruņotos konfliktos kļuva par veidu, kā attīstīt beznosacījumu uzticību Jahves palīdzībai. Tomēr Israēlam vienmēr tika atgādināts (Joz. 7:12, 13; Joz. 10:8), ka katras kaujas iznākums galu galā ir Kunga rokās, un vienīgais veids, kā viņi varēja ietekmēt militārā konflikta iznākumu, bija – ar savu ticības vai neticības attieksmi pret Kunga apsolījumiem. Izvēle bija viņu pašu ziņā.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Jērikas krišana” (487.–493. lpp.).

Kad Visumā izcēlās sacelšanās pret Dieva autoritāti, Dievam vai nu jāpārstāj būt tam, kas Viņš būtībā – nemainīgi un mūžīgi – ir, un jāatdod Visuma vadība dumpīgajām radībām, vai arī Viņš paliks svētais, taisnīgais, mīlošais un žēlsirdīgais visa esošā Tēvs. Bībele atklāj otro scenāriju, un šajā gadījumā sadursme starp ļaunuma spēkiem un Viņa varu ir neizbēgama.

Kad politiskās vai sociāli vēsturiskās varas, kas saistītas ar haotiskiem un dumpīgiem kosmiskiem spēkiem, izrādīja tādu pašu nepaklausīgu attieksmi pret Jahvi, Viņš kā Visuma visvarenais Kungs iejaucās. Jahves kā karotāja motivs kļūst par šīs galīgās uzvaras priekšvēstnesi, kas beidzot izbeigs notiekošo kosmisko konfliktu starp labo un ļauno (Atkl. 20:8–10). Turklāt Israēla dievišķie kari ne tikai atspoguļo kosmisko konfliktu, bet ir arī neatņemama tā paša konflikta daļa, paredzot Dieva gala laika spriedumu mūsdienu vēstures griezienā.

“Dievs bija sagādājis priekšrocības un uzlicis pienākumu ieņemt šo zemi Viņa noteiktajā laikā, bet ļaužu ietiepīgās pretošanās dēļ šī atļauja tika anulēta. [...] Tāds nebija Viņa nodoms, ka Kānaānas zeme tiktu iegūta ar ieroču spēku, bet gan ar stingru paklausību Viņa pavēlēm.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 392. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kā kosmiskā konflikta konteksts palīdz jums labāk izprast Kunga pavēli Israēlam doties karā?

2. Grupā pārrunāji savas atbildes uz pirmdienas jautājumu par lielās cīņas realitāti un to, kā tā norisinās pasaulē ap mums. Kāda ir mūsu loma šajā cīņā, un kā mēs cenšamies to piepildīt?

3. Kā mēs varam īstenot dzīvē principu par mierīgu stāvēšanu un gaidīšanu, kad Kungs cīnīsies mūsu labā, mūsu garīgajā dzīvē?

4. Bieži vien diskusijās un domstarpībās draudzē mēs vēlamies uzreiz noskaidrot, kurš ir mūsu pusē. Kā mums vajadzētu mainīt šo attieksmi, ņemot vērā Joz. 5:13–15?